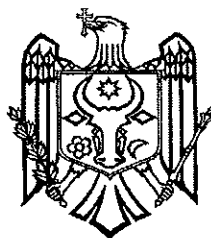

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

No 4-3573-9hd din 11.05.21

Dosar nr. 3a-1266/20

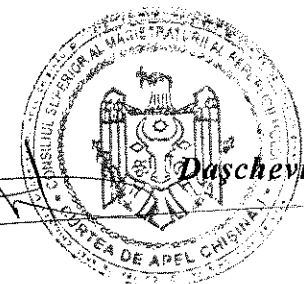
Curtea Constituțională

str. Al. Lăpușneanu, nr. 28, Chișinău, Republica Moldova, MD-2004

Curtea de Apel Chișinău, vă remite sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 63 din 05.07.2019 pentru modificarea unor acte legislative și Hotărârea Guvernului nr. 347 din 18.07.2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului depusă în cadrul examinării cauzei de contencios administrativ în ordine de apel, la acțiunea înaintată de Andros Dorin către Guvernul Republicii Moldova, terț Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului privind anularea actelor administrative, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru lipsa forțată de la serviciu, compensarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

Anexă: Originalul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate total pe 25 file și copia încheiere din 20 aprilie 2021 pe 4 file.

Judecătorul Curții de Apel Chișinău

Daschevici Grigore

Ex. Grefier: Chiselița Alina

Nr. De contact: 022 635 331

10:00
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 1049
"17" 05 2021

17

**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA**

S E S I Z A R E
privind excepția de neconstituționalitate

**a unor prevederi din Legea nr. 63 din 05.07.2019
pentru modificarea unor acte legislative și Hotărârea
Guvernului nr. 347 din 18.07.2019 cu privire la
modificarea unor hotărâri ale Guvernului**

18

A. Autorul excepției de neconstituționalitate

1. Nume, Prenume.

Avocat, Frumosu Nicolae, B.A.A. "Nagacevschi și Partenerii".

2. Adresă.

3. Telefon, e-mail.

4. Reprezentatul, nume, prenume.

Andros Dorin

5. Adresă

6. Telefon

7. Calitatea procesuală în cadrul procesului de judecată din fața instanței de drept comun.

Intimat reclamant

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun.

La data de 07.11.2017, prin Hotărârea Guvernului nr. 930, reclamantul a fost angajat la Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, în calitate de secretar de stat în domeniul dezvoltării regionale și rurale, în temeiul art. 8 alin. (5) din *Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public*. În aceste condiții menționez că la momentul angajării, Andros Dorin a deținut o funcție publică de conducere de nivel superior.

Ulterior, prin *Legea nr. 63 din 5 iulie 2019 pentru modificarea unor acte legislative*, în vigoare la data de 12.07.2019, și *hotărârea Guvernului nr. 347 din 18.07.2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului*, în vigoare la data de 19.07.2019, au fost operate modificări la anumite legi, care au avut ca finalitate, schimbarea statutului funcției de secretar de stat, din funcție publică de conducere în funcție de demnitate publică. **În nota informativă la proiectul Legii nr. 63 din 5 iulie 2019 pentru modificarea unor acte legislative a fost indicat faptul că scopul modificărilor propuse este eliberarea persoanelor care dețin funcțiile de secretar general al Guvernului, secretar de stat și de șef/șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat pe motiv că aceste persoane sunt "loiale" Partidului Democrat din Moldova.**

În continuare, prin Dispoziția Guvernului nr. 103-d din 26.07.2019, publicată în Monitorul Oficial la data de 27.07.2019, s-a dispus: în conformitate cu art. 63 alin. (1) lit. c) și alin. (2) din *Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public*, se preavizează persoanele care dețin funcțiile publice de conducere de nivel superior de secretar general de stat și secretar de stat, conform anexei nr. 1; preavizul se acordă cu o durată de 30 de zile calendaristice, termen care curge de la data aducerii la cunoștința funcționarului public a prezentei dispoziții contra semnătură. Precizăm că printre persoanele menționate în Anexa nr. 1 la Dispoziția nr. 103-d din 26.07.2019, se regăsește și Andros Dorin.

În consecință, la data de 23.08.2019, a fost publicată în Monitorul Oficial Dispoziția Guvernului nr. 144-d din 21.08.2019 cu privire la încetarea raporturilor de serviciu ale domnului Andros Dorin, prin care, în temeiul art. 7 lit. i) din *Legea cu privire la Guvern* și art. 63 alin. (1) lit. c) din *Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public*, s-a dispus: **se încetează raporturile de serviciu ale domnului Dorin Andros în funcția de secretar de stat al Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (în domeniul dezvoltării regionale și rurale) din data de 28.08.2019**; în cazul în care până la data de 28.08.2019 intervine suspendarea raporturilor de serviciu ale titularului funcției în legătură cu boala sau trauma, raporturile de serviciu vor înceta la data expirării termenului de preaviz, fără emiterea în acest sens a altei dispoziții de Guvern.

Nefiind de acord cu dispozițiile Guvernului nr. 103-d din 26.07.2019 și nr. 144-d din 21.08.2019, Andros Dorin le-a contestat în instanța de contencios administrativ, solicitând

anularea acestora, încasarea salariului mediu lunar pentru toată perioada absenței forțate de la locul de muncă și încasarea prejudiciului moral.

Ca urmare a examinării pricinii în instanța de fond, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 01.08.2020, s-a dispus: acțiunea la cererea de chemare în judecată a lui Andros Dorin împotriva Guvernului Republicii Moldova, terț Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului privind anularea actelor administrative, încasarea salariului pentru lipsă forțată de la serviciu, compensarea cheltuielilor de judecată, se admite. Se anulează dispoziția Guvernului Republicii Moldova nr.103-d din data de 26.07.2019 cu privire la preavizarea unor funcționari publici de conducere în partea ce ține de Andros Dorin și dispoziția Guvernului Republicii Moldova nr.144-d din data de 21.08.2019 cu privire la încetarea raporturilor de serviciu ale lui Andros Dorin. Se obligă Guvernul Republicii Moldova să emită act administrativ prin care să calculeze și să achite lui Andros Dorin salariul pentru lipsă forțată de la serviciu pentru perioada 28.08.2019-28.11.2019.

În rezultatul acestui fapt, Guvernul Republicii Moldova și Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, au declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 01.08.2020, solicitând casarea integrală a acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. La momentul de față litigiul se află în examinare la Curtea de Apel Chișinău.

C. Obiectul sesizării.

Obiectul prezentei sesizări îl constituie verificarea constituționalității unor prevederi ale Legii nr. 63 din 05.07.2019 pentru modificarea unor acte legislative și ale Hotărârii Guvernului nr. 347 din 18.07.2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului, referitoare la modificarea statutului funcției de secretar de stat, după cum urmează:

Legea nr. 63 din 05.07.2019 pentru modificarea unor acte legislative, publicată în Monitorul Oficial la data de 12.07.2019:

- art. IV pct. 1, în partea ce se referă la excluderea mențiunii referitoare la secretarul de stat din cuprinsul articolului 8 alin. (2) lit. c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;
- art. V sintagma “Secretar de stat”;
- art. VI pct. 2 sintagma “la poziția A06, cuvintele „Secretar de stat” se exclud”;
- art. X pct. 2 sintagma “ A 1057 Secretar de stat 125 13,37”;
- art. X pct. 2 sintagma “poziția A2005 se exclude”
- art. XII alin. (2) sintagma “secretar de stat”;
- art. XII alin. (3) lit. c) sintagma “secretar de stat”;
- art. XII alin. (3) lit. e) sintagma “secretar de stat”.

Hotărârea Guvernului nr. 347 din 18.07.2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului, publicată în Monitorul Oficial la data de 19.07.2019:

- pct. 3 sintagmele “secretar de stat” (2 sintagme);
- pct. 3 subpct. 3) sintagma “secretar de stat”;
- pct. 1 subpct. 1) din Anexă, în partea ce se referă la excluderea mențiunii referitoare la secretarul de stat din cuprinsul pct. 54 subpct. 2) din Anexa nr. 1 la hotărârea Guvernului nr. 201 din 11.03.2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;
- pct. 1 subpct. 2) din Anexă, în partea ce se referă la excluderea mențiunii referitoare la secretarul de stat din cuprinsul pct. 13 lit. c) din Anexa nr. 5 la hotărârea Guvernului nr. 201 din 11.03.2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;
- pct. 5 subpct. 2) din Anexă, sintagma “care dețin funcție de demnitate publică”;
- pct. 11 subpct. 3) lit. b) din Anexă, sintagma “care dețin funcție de demnitate publică”.

Cu referire la aplicabilitatea prevederilor contestate, precizez că obiectul litigiu dedus judecării în instanța specializată de contencios administrativ reprezintă contestarea actelor administrative individuale, emise ca urmare a eliberării reclamantului dintr-o funcție publică de conducere. Astfel, Guvernul Republicii Moldova a purces la procedura de eliberare a lui Andros Dorin, din funcția de secretar de stat din cadrul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, ca urmare a modificărilor legislative intrate în vigoare, ce au condus la modificarea statutului funcției invocate, din funcție publică de conducere, în funcție de demnitate publică. Modificările în statutul funcție enunțate, au operat anume în temeiul prevederilor legale a căror corespundere cu legea fundamentală este solicitată. Țin să subliniez că în accepțiunea părții apelante, anume intrarea în vigoare a acestor prevederi legale, a condus la lichidarea funcției publice de secretar de stat și constituirea unei noi funcții de demnitate publică, cu aceeași denumire, din care considerente reclamantul a fost eliberat din funcția deținută în temeiul art. 63 alin. (1) lit. c) din *Legea cu privire la funcția public și statutul funcționarului public* (autoritatea publică lichidează funcția publică). La fel, precizez că aceste norme legale au fost invocate atât de către părțile în procesul dat, cât și de către instanța de fond, în motivarea hotărârii contestate. În consecință, aplicabilitatea la soluționarea cauzei a prevederilor legale contestate este inechivocă.

D. Incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție.

- **Art. 16 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova**, citez: “Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”
- **Art. 41 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova**, citez: “Cetățenii se pot asocia liber în partide și în alte organizații social-politice. Ele contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor și, în condițiile legii, participă la alegeri.”
- **Art. 43 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova**, citez: “Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.”
- **Art. 46 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova**, citez: “Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.”
- **Art. 54 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova**, citez: “Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

E. Argumentarea pretinsei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție.

În argumentarea încălcării drepturilor garantate de Constituție, mai întâi mă voi referi la încălcarea drepturilor relative la muncă, proprietate și asocierea în partide politice, ca mai apoi, prin prisma art. 54 alin. (2) din Constituție, să argumentez nejustificarea ingerințelor în drepturile amintite, din perspectiva lipsei scopului legitim, care este afectat de o discriminare pe temei de apartenență politică.

Dreptul la muncă. Adoptarea *Legii nr. 63 din 05.07.2019 pentru modificarea unor acte legislative și respectiv a Hotărârii Guvernului nr. 347 din 18.07.2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (hotărârea emisă în aplicarea Legii nr. 63 din 05.07.2019)*, a avut drept scop schimbarea statutului anumitor funcții, inclusiv statutul funcției de secretar de stat, din funcție publică de conducere, în funcție de demnitate publică. Astfel, pentru asigurarea punerii în aplicare a prevederilor Legii nr. 63 din

05.07.2019, în legătură cu lichidarea funcției publice de secretar de stat, Guvernul a fost obligat să întreprindă măsurile necesare desfășurării procedurilor legale ce vizează eliberarea din funcție a persoanelor respective și numirea altor persoane în funcțiile de demnitate publică de secretar de stat (vezi art. XII alin. (3) lit. c) și e) din Legea nr. 63 din 05.07.2019; pct. 3 subpct. 1) și 3) din hotărârea Guvernului nr. 347 din 18.07.2019). În acest context, au fost emise Dispozițiile Guvernului nr. 103-d din 26.07.2019 și nr. 144-d din 21.08.2019, prin care relațiile de muncă ale reclamantului au fost încetate. În consecință, constatăm legătura directă între modificarea statutului funcției reclamantului, prin prevederile legale contestate, și eliberarea acestuia din funcție, astfel existând o ingerință în dreptul la muncă a lui Andros Dorin, **drept garantat de art. 43 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova.**

Dreptul la proprietate. În vederea garantării dreptului de proprietate al persoanei, Constituția Republicii Moldova, la art. 46 alin. (1), stabilește, citez: “Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.” Menționăm că dreptul de proprietate conferă titularului său atributele posesiei, folosinței și dispoziției asupra unor bunuri. Conform jurisprudenței CtEDO, noțiunea de „bunuri” poate acoperi atât „bunurile actuale”, cât și valorile patrimoniale, **inclusiv creanțele, în virtutea cărora reclamantul poate pretinde că are cel puțin o „speranță legitimă” de a beneficia efectiv de un drept de proprietate** (Hotărârea Curții Constituționale nr. 11/2016 pct. 39; J.A. Pye (Oxford) Ltd 83 și J.A. Pye (Oxford) Land Ltd împotriva Regatului Unit (MC), pct. 61; Maltzan și alții împotriva Germaniei (dec.) (MC), pct. 74 lit. c); Kopecký împotriva Slovaciei (MC), pct. 35 lit. c)). Precizez că salariul, de care reclamantul a fost privat odată cu eliberarea din funcție, reprezintă un drept de creanță al intimatului față de angajator, fapt ce îi conferă acestui drept calitatea de “bun”. Respectiv, privarea lui Andros Dorin de acest drept, ca urmare a modificărilor legislative ce au condus la încetarea raporturilor de muncă ale reclamantului, constituie o ingerință în dreptul de proprietate al acestuia (**art. 46 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova**).

Dreptul la asociere în partide politice. Motivul primordial care a stat la baza adoptării Legii nr. 63 din 05.07.2019 și a Hotărârii Guvernului nr. 347 din 18.07.2019, a fost crearea condițiilor legale propice pentru eliberarea din funcțiile de secretar general al Guvernului, secretar general de stat, **secretar de stat**, șef și șef adjunct al oficiului teritorial al Cămarilor de Stat, a persoanelor care aveau opțiunea politică a unui anumit partid, în concret Partidul Democrat din Moldova. Acest fapt este probat prin **conținutul Notei informative la proiectul Legii nr. 63 din 05.07.2019**, citez: “Proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative are drept scop deblocarea activității ministerelor din cadrul Guvernului Republicii Moldova. Urmare a restructurării realizate de către Guvernul Filip în anul 2017, în ministere au fost create funcțiile de secretari de stat și secretari generali de stat; formal, acestea sunt funcții publice, iar titularii sunt funcționari publici, **în realitate însă marea majoritate a**

secretarilor generali de stat și a secretarilor de stat, sunt exponenți ai Partidului Democrat.” După cum putem observa, anume asocierea funcționarilor enunțați cu Partidul Democrat, a creat repercusiuni negative asupra activității profesionale a acestora, concretizate în modificarea statutului funcțiilor exercitate, fapt ce a condus la eliberarea din aceste funcții. Prin urmare, asistăm la o ingerință în dreptul persoanei de a se asocia liber în partide politice. Mai exact libertatea de asociere este viciată de riscul sancționării persoanei, pentru opțiunea sa politică, sancțiune concretizată în eliberarea din serviciu ca urmare a modificărilor legislative operate. Din aceste considerente, constatăm o ingerință în dreptul reclamantului la asocierea liberă în partide, **drept prevăzut de art. 41 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova.**

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. Țin să menționez că prevederile legale contestate au adus o restrângere a drepturilor relative garantate de Constituție (dreptul la muncă, dreptul la proprietate, dreptul de asociere în partide politice). Raliindu-ne la jurisprudența Curții Constituționale, menționăm că aceste drepturi pot fi supuse restrângerilor, doar cu respectarea **art. 54 alin. (2) din Constituție.** Astfel, restrângerile trebuie să fie prevăzute de lege, trebuie să urmărească unul sau mai multe dintre scopurile legitime prevăzute la alineatul al doilea al acestui articol, trebuie să realizeze, odată implementate, unul din aceste scopuri, trebuie să fie necesare și trebuie să fie proporționale cu situația care le-a determinat (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 6/2018; pct. 56*). Omisiunea întrunirii uneia dintre condițiile enumerate mai sus, conduce la o restrângere nejustificată a drepturilor relative la care facem trimitere, respectiv la neconstituționalitatea acestei restrângeri.

Egalitatea. Este important de subliniat că restrângerea drepturilor nu trebuie să fie exercitată în vederea discriminării, **întrucât nu ar avea un scop legitim.** În acest sens, toate autoritățile Republicii Moldova trebuie să respecte, atunci când adoptă acte normative, principiul egalității, consacrat în **art. 16 din Constituție.** Ele trebuie să justifice aplicarea unui tratament preferențial dacă situațiile sunt analoage, adică dacă persoanele sau grupurile de persoane comparate se află în situații similare relevante (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 11/2016; pct. 42*). Dacă este să ne referim la circumstanțele speței, semnalăm existența unei discriminări care afectează legitimitatea scopului pentru care au fost adoptate actele normative contestate, fapt ce impune examinarea conformității prevederilor legale contestate cu **art. 16 din Constituție** (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 11/2016; pct. 65*).

Conchidem că art. 16 din Constituție devine incident atunci când situația la care se referă dezavantajul implică una din condițiile de exercitare a unui drept garantat de Constituție. Astfel, pentru a fi incident articolul 16, este suficient ca situația reglementată de normele contestate să intre în câmpul de aplicare al uneia sau mai multor dispoziții ale Constituției (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 20/2018; pct. 48*). După cum am menționat și anterior,

contestăm constituționalitatea prevederilor legale indicate în capitolul C, din perspectiva ingerinței în mai multe drepturi garantate de Constituție, ceea ce reprezintă o premisă pentru examinarea corespunderii acestor prevederi inclusiv cu art. 16 alin. (2) din legea fundamentală.

Voi începe analiza corespunderii normelor contestate cu prevederile art. 16 alin. (2) din Constituție, pornind de la conjunctura politică în care a fost adoptată *Legea nr. 63 din 05.07.2019* și respectiv *Hotărârea Guvernului nr. 347 din 18.07.2019*. Astfel, actele menționate au fost adoptate la scurt timp după instaurarea Guvernului Maia Sandu, ca urmare a “predării” puterii executive de către Guvernul Pavel Filip, Guvern condus de către un exponent al Partidului Democrat din Moldova. Reiterăm faptul că esența adoptării acestor acte normative, se rezumă la crearea cadrului legal necesar pentru eliberarea din funcțiile de **secretar de stat**, șef/șef adjunct al oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, a persoanelor asociate Partidului Democrat din Moldova.

Acest fapt este unul incontestabil, putând fi probat prin însăși **Nota informativă a Legii nr. 63/2019**, citez: “Proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative are drept scop deblocarea activității ministerelor din cadrul Guvernului Republicii Moldova. Urmare a restructurării realizate de către Guvernul Filip în anul 2017, în ministere au fost create funcțiile de secretari de stat și secretari generali de stat; formal, acestea sunt funcții publice, iar titularii sunt funcționari publici, **în realitate însă marea majoritate a secretarilor generali de stat și a secretarilor de stat, sunt exponenți ai Partidului Democrat, oameni afiliați regimului Plahotniuc**. Așa numitele concursuri pe care le-a organizat vechiul executiv pentru funcțiile de secretari generali de stat și **secretari de stat** au fost în cea mai mare parte mimate, în sensul în care, urmare a acestora, **în funcțiile respective au fost numite persoane loiale Partidului Democrat...** Chiar dacă între actualii secretari generali de stat și secretari de stat există și persoane oneste și dedicate serviciului public, numărul acestora este unul infim comparativ cu cei care fac parte din prima categorie. **Persoanele care s-au manifestat ca buni profesioniști și nu au desfășurat activități militante în favoarea regimului Plahotniuc vor fi bineînțelele păstrați în funcție de către noul Guvern.** În acest sens, proiectul prevede schimbarea statutului funcțiilor de secretar general al Guvernului, **secretar de stat** și de șef/șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat din funcții publice în funcții de demnitate publică, precum și instituirea funcției de secretar general al ministerului, care va substitui funcția de secretar general de stat.” Expunerea notei informative în plenul Parlamentului poate fi vizualizată aici (ședința Parlamentului din 25.06.2019): <https://www.youtube.com/watch?v=BBiPtc89RVY&t=5834s> ; min. 01:08:00 – 01:37:00.

Este imperios de adăugat că legalitatea și corectitudinea procedurii de identificare a scopului adoptării unei legi, din conținutul notei informative a acesteia, rezultă din textul art.

71 alin. (4) din *Legea privind actele normative*, care stabilește că **la interpretarea actului normativ se ține cont de nota informativă care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ.** Același act normativ, la art. 30 alin. (1), prevede că **nota informativă conține condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite.** La fel, în jurisprudența sa constantă, Curtea Constituțională, în vederea identificării scopului pentru care a fost adoptată o lege, analizează nota informativă a acestui act (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 24/2018, pct. 47; Hotărârea Curții Constituționale nr. 8/2018, pct. 61; Hotărârea Curții Constituționale nr. 6/2020 pct. 79-80; Hotărârea Curții Constituționale nr. 5/2020, pct. 104-105*). În consecință, observăm că din conținutul notei informative a Legii nr. 63 din 05.07.2019, rezultă cu certitudine ilegalitatea scopului pentru care a fost adoptat actul contestat, fiind bazat pe o discriminare pe temeii de apartenență politică față de Partidul Democrat (referitor la ilegalitatea scopului unei legi bazat pe o discriminare m-am referit anterior, cu trimitere la *Hotărârea Curții Constituționale nr. 11/2016; pct. 42*). Astfel, constatăm că scopul legii enunțate, este tratarea persoanelor care se află în situații asemănătoare (secretarii de stat), în mod diferit (unii eliberați din funcție alții nu), în baza unui criteriu expres interzis de către Constituție – apartenență politică. Menționăm că alte scopuri decât cel enunțat mai sus, nu au fost indicate în nota informativă. Prin urmare, constatăm neîndeplinirea condiției legitimității scopului adoptării legii, pentru justificarea ingerințelor în exercitarea drepturilor constituționale relative la muncă, la proprietate și la libera asociere în partide politice, ceea ce presupune neconstituționalitatea acestor ingerințe, respectiv neconstituționalitatea actelor normative ce au condus la asemenea ingerințe.

Adițional, precizez că neconstituționalitatea prevederilor legale din hotărârea Guvernului nr. 347 din 18.07.2019 rezultă din faptul că acest act normativ a fost emis în vederea punerii în aplicare a Legii nr. 63 din 05.07.2019, ceea ce presupune o simbioză juridică dintre acestea.

F. Lista documentelor relevante.

- Legea nr. 63 din 05.07.2019 pentru modificarea unor acte legislative.
- Hotărârea Guvernului nr. 347 din 18.07.2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului.
- Nota informativă la Legea nr. 63 din 05.07.2019 (anexată la sesizare).

G. Declarația și semnătura autorului sesizării.

Declar pe onoare mea că informațiile ce figurează în prezenta sesizare sunt exacte.

Avocat, Frumosu Nicolae

Digitally signed by Frumosu Nicolae
 Date: 2021.04.14 07:58:00 EEST
 Reason: MoldSign Signature
 Location: Moldova

ÎNCHEIERE

20 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Bostan Angela
Negru Veronica și Dașchevici Grigore

examinând în procedura scrisă, fără participarea părților, cererea de apel declarată de Guvernul Republicii Moldova, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 01 august 2020,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată înaintată de Andros Dorin către Guvernul Republicii Moldova, terț Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, privind contestarea actelor administrative, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru lipsa forțată de la serviciu, compensarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată

c o n s t a t ă :

La data de 18 noiembrie 2019 Andros Dorin a depus în instanța de judecată acțiune împotriva Guvernului Republicii Moldova, terț Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, privind anularea integrală a dispoziției Guvernului nr. 144-d din 21.08.2019; anularea dispoziției Guvernului nr. 103-d din 26.07.2019, în partea ce ține de preavizarea lui Andros Dorin; reîncadrarea reclamantului în muncă în funcția deținută de secretar de stat în cadrul Ministrului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului; încasarea în beneficiul reclamantului a despăgubiri pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă, într-o mărime egală cu salariul mediu al reclamantului pentru această perioadă; încasarea de la pârât în beneficiul reclamantului a prejudiciul moral în sumă de 25 000 lei; recuperarea cheltuielilor de judecată în valoare de 9 616 lei (f.d. 2-11).

La data de 03 februarie 2020 reclamantul a depus cerere de concretizare a pretențiilor. În motivarea cererii date a indicat că, prin dispoziția Guvernului nr. 314-d din data de 27.11.2019 (conform Monitorului Oficial din data de 29.11.2019, dispoziția nr.896), reclamantul a fost numit în funcție de secretar de stat al Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, motiv din care nu mai solicită reîncadrarea în funcție.

Astfel, prin cererea de chemare în judecată concretizată reclamantul, în final a solicitat: anularea integrală a dispoziției Guvernului nr. 144-d din 21.08.2019; anularea dispoziției Guvernului nr. 103-d din 26.07.2019, în partea ce ține de preavizarea lui Andros Dorin; încasarea în beneficiul reclamantului a despăgubiri pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă (28.08.2019 - 28.11.2019), într-o mărime egală cu salariul mediu pentru această perioadă; încasarea de la pârât în beneficiul reclamantului a prejudiciul moral în sumă de 25 000 lei; recuperarea cheltuielilor de judecată în valoare de 9 616 lei (f.d. 51-52).

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 01 august 2020, în temeiul art. 207 alin. (2) lit. f) Cod administrativ, acțiunea în contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Andros Dorin a fost declarată inadmisibilă, în partea pretenției ce ține de încasarea prejudiciului moral în sumă de 25 000 lei (f.d. 109-111).

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 01 august 2020, a fost admisă cererea de chemare în judecată înaintată de Andros Dorin (f.d. 112).

La data de 07 august 2020 avocatul Frumosu Nicolae, în interesele lui Andros Dorin, a contestat cu recurs încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 01 august 2020, solicitând anularea încheierii și restituirea spre rejudecare a cerinței înaintate de Andros Dorin împotriva Guvernului Republicii Moldova privind încasarea prejudiciului moral.

La data de 14 august 2020 Guvernul Republicii Moldova a contestat cu apel hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 01 august 2020, solicitând casarea hotărârii primei

3
instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii ca fiind neîntemeiată (f.d. 147).

La data de 14 august 2020, prin intermediul oficiului poștal, persoana terță Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova în termen legal a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău sediul Rîșcani din 01 august 2020, solicitând casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca neîntemeiată (f.d. 151-152).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2021, în temeiul art. 236 alin. (2) lit. e) Cod administrativ, a fost declarat inadmisibil apelul depus de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova (f.d. 181-183).

La data de 14 aprilie 2021 avocatul Frumosu Nicolae, în interesele lui Andros Dorin, a expediat în adresa instanței, prin intermediul poștei electronice, o cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate a următoarelor prevederi legale: „Legea nr. 63 din 05.07.2019 pentru modificarea unor acte legislative: art. IV pct. 1, în partea ce se referă la excluderea mențiunii referitoare la secretarul de stat din cuprinsul articolului 8 alin. (2) lit. c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public; art. V sintagma “Secretar de stat”; art. VI pct. 2 sintagma “la poziția A06, cuvintele „Secretar de stat” se exclud”; art. X pct. 2 sintagma “A 1057 Secretar de stat 125 13,37”; art. X pct. 2 sintagma “poziția A2005 se exclude”; art. XII alin. (2) sintagma “secretar de stat”; art. XII alin. (3) lit. c) sintagma “secretar de stat”; art. XII alin. (3) lit. e) sintagma “secretar de stat”. Hotărârea Guvernului nr. 347 din 18.07.2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului: pct. 3 sintagmele “secretar de stat” (2 sintagme); pct. 3 subpct. 3) sintagma “secretar de stat”; pct. 1 subpct. 1) din Anexă, în partea ce se referă la excluderea mențiunii referitoare la secretarul de stat din cuprinsul pct. 54 subpct. 2) din Anexa nr. 1 la hotărârea Guvernului nr. 201 din 11.03.2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public; pct. 1 subpct. 2) din Anexă, în partea ce se referă la excluderea mențiunii referitoare la secretarul de stat din cuprinsul pct. 13 lit. c) din Anexa nr. 5 la hotărârea Guvernului nr. 201 din 11.03.2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public; pct. 5 subpct. 2) din Anexă, sintagma “care dețin funcție de demnitate publică”; pct. 11 subpct. 3) lit. b) din Anexă, sintagma “care dețin funcție de demnitate publică”. Totodată, reprezentantul intimatului a solicitat întreruperea procedurii de examinare a cererii de apel, până la adoptarea hotărârii de către Curtea Constituțională.

Studiind cererea depusă de avocatul Frumosu Nicolae privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, Colegiul consideră că cererea urmează a fi admisă cu remiterea sesizării spre examinare Curții Constituționale, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Conform prevederilor art. 12¹ alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere, care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Conform paragrafului 82 din hotărîrea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate. În paragraful 83 din hotărîrea menționată, Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, iar judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decît doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău constată că, la caz sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art. 12¹ alin. (2) Cod de procedură civilă.

Astfel, obiectul excepției de neconstituționalitate, intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către reprezentantul părții în proces, împuternicit în modul stabilit prin Lege, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei, și nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale pe acest obiect, motiv din care cererea înaintată urmează a fi admisă. Or, cererea de sesizare a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normelor contestate, depusă de reprezentantul intimatului, constituie o prerogativă a acestuia, iar prin ignorarea demersului de ridicare a excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța constituțională, judecătorul ordinar ar dobîndi prerogative improprii instanței judecătorești.

Totodată, Colegiul reiterează că, în conformitate cu prevederile art. 12¹ alin. (3) CPC, ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, se amîină pledoariile.

Din considerentele enunțate, Colegiul ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de avocatul Frumosu Nicolae, în interesele lui Andros Dorin, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesiza Curtea Constituțională pentru verificarea constituționalității prevederilor legale sus enunțate.

În conformitate cu art. 12¹ Cod de procedură civilă, art. 195, 230 Cod administrativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

d i s p u n e :

Se admite cererea avocatului Frumosu Nicolae, în interesele intimatului Andros Dorin, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se ridică excepția de neconstituționalitate, sub aspectul că sunt contrare prevederilor art. 16 alin. 2; art. 41 alin. 1; art. 43 alin. 1; art. 46 alin. 1; și art. 54 alin. 2 al Constituției R. Moldova, a următoarelor prevederi legale:

- **Legea nr. 63 din 05.07.2019 pentru modificarea unor acte legislative:**
  - art. IV pct. 1, în partea ce se referă la excluderea mențiunii referitoare la secretarul

de stat din cuprinsul articolului 8 alin. (2) lit. c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;

- art. V sintagma “Secretar de stat”;
- art. VI pct. 2 sintagma “la poziția A06, cuvintele „Secretar de stat” se exclud”;
- art. X pct. 2 sintagma “A 1057 Secretar de stat 125 13,37”;
- art. X pct. 2 sintagma “poziția A2005 se exclude”
- art. XII alin. (2) sintagma “secretar de stat”;
- art. XII alin. (3) lit. c) sintagma “secretar de stat”;
- art. XII alin. (3) lit. e) sintagma “secretar de stat”

- **Hotărârea Guvernului nr. 347 din 18.07.2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului:**

- pct. 3 sintagmele “secretar de stat” (2 sintagme);
- pct. 3 subpct. 3) sintagma “secretar de stat”;
- pct. 1 subpct. 1) din Anexă, în partea ce se referă la excluderea mențiunii referitoare la secretarul de stat din cuprinsul pct. 54 subpct. 2) din Anexa nr. 1 la hotărârea Guvernului nr. 201 din 11.03.2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;
- pct. 1 subpct. 2) din Anexă, în partea ce se referă la excluderea mențiunii referitoare la secretarul de stat din cuprinsul pct. 13 lit. c) din Anexa nr. 5 la hotărârea Guvernului nr. 201 din 11.03.2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;
- pct. 5 subpct. 2) din Anexă, sintagma “care dețin funcție de demnitate publică”;
- pct. 11 subpct. 3) lit. b) din Anexă, sintagma “care dețin funcție de demnitate publică”.

Se remite în adresa Curții Constituționale sesizarea avocatului Frumosu Nicolae, în interesele intimatului Andros Dorin, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului, judecătorul

/semnat/

Bostan Angela

Judecătorii

/semnat/

Negru Veronica

/semnat/

Dașchevici Grigore

Copia corespunde cu originalul, Judecător

Dașchevici Grigore